

Integrationsfrågor

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar arbetsmarknadsutskottet Riksrevisionens styrelses framställning till riksdagen angående statliga insatser för nyanlända invandrare, 2006/07:RRS13, och 19 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006.

I motionerna lämnas förslag om åtgärder som bl.a. ska underlätta nyanlända invandrares inträde på den svenska arbetsmarknaden och i det svenska samhället, frågor om kvinnor med invandrabakgrund, om invandrarorganisationer och om insatser i arbetet mot främlingsfientlighet.

Utskottet tillstyrker Riksrevisionens framställning angående statliga insatser för nyanlända invandrare, där det bl.a. föreslås att regeringen bör förtydliga uppdragen till de berörda myndigheterna och se över nuvarande reglering av ersättningen till kommunerna för flyktningmottagande.

Samtliga motionsförslag avstyrks, bl.a. med hänvisning till att regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration.

Elva reservationer, varav tre motivreservationer, har lämnats.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Nyanländas etablering i det svenska samhället	6
Särskilda regionala insatser i integrationspolitiken	12
Tolk- och översättningsfrågor	13
Diskrimineringens samhällskostnader	15
Frågor om integration och kvinnor med invandrabakgrund	16
Invandrarorganisationer	18
Insatser i arbetet mot främlingsfientlighet	19
Integrationsprojekt riktade till segregerade bostadsområden	20
Mål och indikatorer i integrationspolitiken för äldre	21
Reservationer	23
1. Insatser för nyanlända invandrare, punkt 1 – motiveringen (s)	23
2. Insatser för nyanlända invandrare, punkt 1 – motiveringen (v)	26
3. Insatser för nyanlända invandrare, punkt 1 – motiveringen (mp)	27
4. Nyanländas etablering i det svenska samhället, punkt 2 (s)	28
5. Diskrimineringens samhällskostnader, punkt 5 (mp)	28
6. Frågor om integration och kvinnor med invandrabakgrund, punkt 6 (v)	29
7. Invandrarorganisationer, punkt 7 (s)	30
8. Insatser i arbetet mot främlingsfientlighet, punkt 8 (s)	31
9. Insatser i arbetet mot främlingsfientlighet, punkt 8 (v)	32
10. Integrationsprojekt riktade till segregerade bostadsområden, punkt 9 (v)	32
11. Mål och indikatorer beträffande äldre invandrare, punkt 10 (v)	34
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	35
Framställningen	35
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Insatser för nyanlända invandrare

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anfört om

- a) att regeringen ska förtydliga uppdragen till berörda myndigheter i syfte att klargöra ansvarsfördelning, villkor för samverkan och målgrupper för myndigheternas insatser rörande nyanlända invandrare,
- b) att regeringen ska se över nuvarande reglering av ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande och därvid tydligare klargöra statens respektive kommunernas åligganden,
- c) att regeringen ska återkomma till riksdagen med en preciserad beskrivning av på vilket sätt det statliga åtagandet rörande introduktionen av nyanlända har förändrats.

Därmed bifaller riksdagen framställning 2006/07:RRS13 punkterna 1–3.

Reservation 1 (s) – motiveringen

Reservation 2 (v) – motiveringen

Reservation 3 (mp) – motiveringen

2. Nyanländas etablering i det svenska samhället

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:C359 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkandena 5 och 6 samt

2006/07:Ub225 av Elisabeth Svantesson (m) yrkande 2.

Reservation 4 (s)

3. Särskilda regionala insatser i integrationspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:A205 av Lennart Pettersson (c) och

2006/07:A342 av Ameer Sachet m.fl. (s).

4. Tolk- och översättningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:A222 av Göran Lindblad (m) och

2006/07:A223 av Göran Lindblad (m).

5. Diskrimineringens samhällskostnader

Riksdagen avslår motion

2006/07:A234 av Karla López m.fl. (mp).

Reservation 5 (mp)

6. Frågor om integration och kvinnor med invandrarbakgrund

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:A267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 6,

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 19 och 20 samt
2006/07:A286 av Birgitta Ohlsson och Barbro Westerholm (båda fp)
yrkandena 1–3.

Reservation 6 (v)

7. Invandrarorganisationer

Riksdagen avslår motion

2006/07:A278 av Sinikka Bohlin och Raimo Pärssinen (båda s).

Reservation 7 (s)

8. Insatser i arbetet mot främlingsfientlighet

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 51 och

2006/07:A289 av Kent Härstedt m.fl. (s).

Reservation 8 (s)

Reservation 9 (v)

9. Integrationsprojekt riktade till segregerade bostadsområden

Riksdagen avslår motion

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 25.

Reservation 10 (v)

10. Mål och indikatorer beträffande äldre invandrare

Riksdagen avslår motion

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 44.

Reservation 11 (v)

Stockholm den 13 februari 2007

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Tomas Tobé (m), Sylvia Lindgren (s), Elisabeth Svantesson (m), Annika Carlsson (c), Eva Flyborg (fp), Maria Öberg (s), Jan Ericson (m), Luciano Astudillo (s), Désirée Pethrus Engström (kd), Anna König Jerlmyr (m), Ann-Christin Ahlberg (s), Hans Backman (fp), Ulf Holm (mp), Sven Yngve Persson (m), Patrik Björck (s) och Kalle Larsson (v).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar arbetsmarknadsutskottet Riksrevisionens styrelses framställning till riksdagen angående statliga insatser för nyanlända invandrare, 2006/07:RRS13, och 19 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006.

Tidigare under riksmötet har utskottet i betänkandena 2006/07:AU1 och genom förnyad behandling i 2006/07:AU5 berett regeringens budgetproposition 2006/07:1 volym 7 avseende utgiftsområdena 13 Arbetsmarknad och 14 Arbetsliv och ett antal motionsyrkanden som väckts under den allmänna motionstiden. De frågor med anknytning till integrationspolitiken som togs upp i budgetbetänkandet avsåg i huvudsak inriktningen av integrationspolitiken och förslag av budgetrelaterad art.

I anslutning till beredningen av detta ärende har information lämnats till utskottet av myndigheter och organisationer enligt följande:

- Den särskilda utredaren Gunilla Bruun.
- Integrationsverket, bl.a. genom dess tillförordnade generaldirektör Lena Bernström.
- Riksrevisionen, bl.a. genom riksrevisor Eva Lindström.

I betänkandet görs vissa hänvisningar till det nyssnämnda betänkandet 2006/07:AU1 som utskottet behandlade hösten 2006. Vid kammarbehandlingen av betänkandet i fråga beslutade riksdagen att återförvisa ärendet till utskottet. Utskottet lämnade därefter ett nytt förslag i betänkande 2006/07:AU5, men fann där inte anledning att frånga de ställningstaganden som gjorts i betänkande 2006/07:AU1. Underlaget till det av riksdagen godkända betänkandet 2006/07:AU5 återfinns i betänkande 2006/07:AU1, varför hänvisningarna i detta betänkande, 2006/07:AU6, fortsättningsvis avser betänkande 2006/07:AU1 i fråga om motiveringarna till ställningstagandena i betänkande 2006/07:AU5.

Motionerna, som alla har väckts under riksmötet 2006/07, anges i det följande utan årtal.

Utskottets överväganden

Nyanländas etablering i det svenska samhället

Utskottets förslag i korthet

Utskottet behandlar i detta avsnitt Riksrevisionens styrelses framställning till riksdagen om statliga insatser för nyanlända invandrare, 2006/07:RRS13. Utskottet tillstyrker framställningen. Tre motionsyrkanden från allmänna motionstiden avstyrks, främst med hänvisning till att regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration. Jämför motivreservationerna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp) samt reservation 4 (s).

Framställning från Riksrevisionens styrelse

Riksrevisionen har granskat regeringens, Integrationsverkets, Migrationsverkets och Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS) insatser för nyanlända invandrare. Resultatet har redovisats i rapporten *Statliga insatser för nyanlända invandrare* (RiR 2006:19). Riksrevisionens styrelse beslutade den 8 november 2006 att överlämna en framställning till riksdagen, 2006/07:RRS13 Riksrevisionens styrelses framställning angående statliga insatser för nyanlända invandrare.

Styrelsen konstaterar inledningsvis att ansvaret för de särskilda introduktionsinsatser som vissa nyanlända invandrare har rätt till delas mellan stat och kommun. Tidigare utredningar har visat att den kommunala introduktionen varit bristfällig i flera avseenden, och den granskning som framställningen rör visar att även de statliga insatserna varit otillräckliga. Styrelsen vill med sin framställning betona introduktionsinsatsernas betydelse för integrationen och vikten av att de statliga insatserna ger kommunerna ett tillräckligt stöd.

Riksrevisionens granskning utgår från den ansvarsfördelning som för närvarande gäller mellan stat och kommun och mellan olika statliga myndigheter. Samma utgångspunkter tillämpas av styrelsen i denna framställning. Styrelsens ställningstaganden utgår från de uppgifter myndigheterna hade vid den tidpunkt då granskningen gjordes. Styrelsens bedömning är att dessa ställningstaganden är viktiga som underlag för den framtida politiken på området. Styrelsens förslag bör ses mot denna bakgrund.

Styrelsen hänvisar till att Riksrevisionen i sin granskning konstaterat att det finns flera brister beträffande regeringens styrning av Integrationsverkets, Migrationsverkets och Arbetsmarknadsverkets (AMV) insatser för introduktionen. Regeringen har inte tydliggjort vare sig villkoren för samverkan mellan de berörda myndigheterna eller ansvarsfördelningen dem

emellan. Dessutom har regeringens styrning av AMS varit oprecis i fråga om vilken målgrupp som ska prioriteras. Styrelsen anser därför att regeringen bör förtydliga uppdragen till de berörda myndigheterna så att man klargör ansvarsfördelningen, villkor för samverkan och målgrupper för myndigheternas insatser rörande nyanlända invandrare.

Beträffande ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande så visar granskningen att Integrationsverket inte prövar om kommunen har introduktionsplaner och därmed inte heller kommunens rätt till ersättning. Det här innebär att Integrationsverket handlar i strid med vad Riksrevisionen betecknar ersättningsförordningen (förordningen [1990:927] om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m.). Enligt Riksrevisionen har regeringen varit medveten om verkets tillämpning av ersättningsförordningen, men ändå inte agerat för att åstadkomma en förändring, eller tagit tydlig ställning till frågan. Styrelsen anser att regeringen bör se över nuvarande reglering av ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande och i det sammanhanget tydligare klargöra statens respektive kommunernas åligganden.

Styrelsen noterar att regeringen i budgetpropositionen för 2007 kommenterat Riksrevisionens granskning. Här framgår enligt styrelsen att regeringen avser att överväga Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer och vid behov återkomma till riksdagen om lämpliga åtgärder på området. Styrelsen vill ändå betona betydelsen av att regeringen återkommer till riksdagen med en preciserad beskrivning av hur det statliga åtagandet beträffande introduktionen av nyanlända har förändrats.

I framställningen finns tre yrkanden om att riksdagen ska göra tillkännagivanden till regeringen. Regeringen ska förtydliga uppdragen till berörda myndigheter i syfte att klargöra ansvarsfördelning, villkor för samverkan och målgrupper för myndigheternas insatser rörande nyanlända invandrare (punkt 1). Regeringen ska se över nuvarande reglering av ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande och därvid tydligare klargöra statens respektive kommunernas åligganden (punkt 2). Regeringen ska återkomma till riksdagen med en preciserad beskrivning av på vilket sätt det statliga åtagandet rörande introduktionen av nyanlända har förändrats (punkt 3).

Bakgrund

I Riksrevisionens rapport, liksom i framställningen, används termen "nyanlända" för att beskriva den grupp som genom ersättningsförordningen har rätt att delta i kommunala introduktionsprogram. I den gruppen ingår de som fått uppehållstillstånd till följd av flyktinskäl, andra skyddsbehov eller av humanitära skäl, och vissa av deras anhöriga. Kommunerna får via Integrationsverket ett statligt bidrag för de personer som bosätter sig i kommunen och som omfattas av förordningen om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. Riksdagen beslutade i december 2006 att Integrationsverket ska avvecklas per den 1 juli 2007.

Motionerna

Ingen motion har väckts med anledning av Riksrevisionens styrelses framställning.

Utskottet tar dock i detta sammanhang upp tre motionsyrkanden som, i likhet med framställningen, rör frågan om insatser för nyanlända invandrare.

Veronica Palm m.fl. (s) framhåller i motion C359 yrkandena 5 och 6 att det är viktigt att de människor som kommer till Sverige snabbt får ett arbete. Att arbeta är ofta det bästa sättet att lära känna Sverige och ger individen en känsla av gemenskap, sammanhang och tillhörighet. Alla som kommit till Sverige som flyktingar ska snarast möjligt börja arbeta, och etableringen av nyanlända måste därför förbättras. Motionärerna föreslår att alla som kommit till Sverige som flyktingar ska få en tydlig handlingsplan där gemensamma åtaganden – från den enskilde och från samhället – specificeras. Det är också viktigt att språkstudier ska kunna ske parallellt med arbete och praktik.

Elisabeth Svantesson (m) pekar i motion Ub225 yrkande 2 på följderna av de alltför långvariga introduktionsinsatserna för nyanlända invandrare. Insatserna kan få en ”inlåsningseffekt” och resultera i att individernas inträde och avancemang på arbetsmarknaden fördröjs, ett allvarligt problem både för den enskilde och för samhället. En särskild sida av detta är de många högskoleutbildade utrikes födda som deltar i kommunernas grundläggande vuxenutbildning, ibland under flera år. Individen är ofta helt beroende av de kommunala tjänstemännens förmåga att vägleda, och därför är det angeläget att det finns studie- och yrkesvägledare, eller motsvarande, för att bistå och ”coacha” högskoleutbildade utrikes födda så att de inte fastnar i grundläggande utbildning, utan så snabbt som möjligt kan etablera sig på arbetsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill med anledning av framställningen från Riksrevisionens styrelse framhålla följande. Redan i anslutning till beredningen av budgetpropositionen hösten 2006 (bet. 2006/07:AU1) framförde utskottet att det fanns anledning att se mycket allvarligt på bristerna i den förda integrationspolitiken. Utskottet kan även nu konstatera att den granskning av de statliga insatserna för nyanlända invandrare som framställningen utgår från visar på brister och otillräcklig styrning från regeringens sida.

Utskottet noterar att det ansvariga statsrådet Nyamko Sabuni i ett interpellationssvar (2006/07:114) betonat att hon anser att flyktingmottagandet och introduktionen behöver reformeras. Ett initiativ ska tas till en översyn av den statliga ersättningen till kommunerna. Statsrådet uppger i interpellationssvaret att regeringen kommer att lägga ned stor kraft på att se till att effektivisera insatserna för nyanlända invandrare i syfte att åstadkomma en snabbare etablering på arbetsmarknaden liksom i samhället i övrigt. Enligt

interpellationssvaret måste uppföljningar och utvärderingar av hög kvalitet ges en mer framskjuten plats i detta arbete för att förbättra underlaget för framtida reformer. Utskottet har under hand inhämtat att regeringen har för avsikt att under våren 2007 besluta om direktiv till en ny statlig utredning om bl.a. introduktionen av nyanlända, ansvarsfördelningen mellan stat och kommun och ersättningen till kommunerna för flyktningmottagandet. Utskottet kan också notera att den särskilda utredare som hösten 2006 fick i uppdrag av regeringen att analysera Integrationsverkets verksamhet inför dess avveckling (Ju/2006/8887/P) har överlämnat sin analys och att denna för närvarande bereds i Regeringskansliet. Den särskilda utredaren har som framgått inledningsvis informerat utskottet om sina slutsatser.

Som framgått ovan utgår Riksrevisionens granskning från den ansvarsfördelning som för närvarande gäller mellan stat och kommun och mellan olika statliga myndigheter, och samma utgångspunkter tillämpas av styrelsen i sin framställning. Styrelsens ställningstaganden utgår från de uppgifter som myndigheterna hade vid den tidpunkt då granskningen gjordes. Framställningen till riksdagen är gjord vid en tidpunkt då den tillträdande regeringen föreslagit att Integrationsverket ska läggas ned och en analys initieras om vilka uppgifter som bör föras över till andra organ och vilka som kan avvecklas, dvs. då det stått klart att relativt stora förändringar av politiken på området kan vara att vänta. Utskottet vill i sammanhanget också uppmärksamma att AMV ska ombildas. En proposition om detta är aviserad till slutet av mars i år. Riksrevisionens beslut att ändå lägga fram sina slutsatser för riksdagen och föreslå ett antal tillkännagivanden motiveras med att ställningstagandena är viktiga som underlag för den framtida politiken. Utskottet kan ansluta sig till den bedömningen. Utskottet utgår därmed från att Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer liksom de motiveringar och slutsatser som Riksrevisionens styrelse bygger sin framställning till riksdagen på kommer att vara ett i många avseenden värdefullt underlag i regeringens fortsatta överväganden om den framtida politiken på området. Det gäller sådana aspekter som tas upp i framställningen, som vikten av tydliga uppdrag för att klargöra ansvarsfördelningen och villkoren för samverkan liksom att målgrupperna för de olika insatserna är tydligt preciserade. När det gäller ersättningen till kommunerna för flyktningmottagande är det angeläget att statens och kommunernas åligganden görs tydliga. Utskottet noterar att Riksrevisionens styrelse med sin framställning också vill betona introduktionsinsatsernas betydelse för integrationen och att de statliga insatserna ger ett tillräckligt stöd till kommunerna. Utskottet delar den uppfattningen. Detta understryker än mer vikten av att man vid utformningen av den nya politiken på området beaktar det som framkommit i Riksrevisionens granskning. Det gör det enligt utskottets mening motiverat med tillkännagivanden till regeringen i enlighet med förslagen i framställningen. I sammanhanget vill utskottet välkomna det som statsrådet Nyamko Sabuni uttalat om att ha som mål att höja effektiviteten och kvaliteten i integrationspolitiken. Utskottet anser sammanfattnings-

vis att riksdagen som sin mening bör ge regeringen till känna att regeringen dels ska förtydliga uppdragen till de berörda myndigheterna i syfte att klargöra ansvarfördelning, villkor för samverkan och målgrupper för myndigheternas insatser rörande nyanlända invandrare (punkt 1), dels se över nuvarande reglering av ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande och då tydligare klargöra statens respektive kommunernas åligganden (punkt 2). Utskottet ansluter sig också till att regeringen bör återkomma till riksdagen med en preciserad beskrivning av på vilket sätt det statliga åtagandet rörande introduktionen av nyanlända har förändrats (punkt 3). Detta innebär att styrelsens framställning RRS13 bör bifallas av riksdagen.

När det gäller de motionsyrkanden som avser insatser för nyanlända invandrare delar utskottet den uppfattning som framförs i motion C359 yrkandena 5 och 6 (s). Det är synnerligen betydelsefullt att människor i arbetsför ålder som kommer till Sverige snabbt kommer in på arbetsmarknaden, att etableringen av nyanlända förbättras och att språkstudier som kan varvas med praktikplats eller arbete underlättas. Med anledning av vad som framförs i motion C359 yrkande 6 vill utskottet nämna att riksdagen våren 2006 antog en ändring i skollagen (1985:1100) med innebörden att sfi kan kombineras med andra aktiviteter som t.ex. praktik och förvärvsarbete (prop. 2005/06:148, bet. 2005/06:UbU22, rskr. 2005/06:313). Därmed betonades vikten av att systemet i större utsträckning än tidigare skulle kunna tillhandahålla den parallellitet som gynnar både individen och samhället. Det är utskottets uppfattning att svenskundervisningen måste kunna möta individer med en rad olika behov och kunskaper. Därför behövs individanpassning och olika utbildningsnivåer, liksom förutsättningar för dem som invandrat att kombinera praktik, studier och arbete. Utskottet vill också framhålla att möjligheten att varva undervisning och praktik kan underlättas genom ett nära samarbete mellan kommun, arbetsförmedling, frivilligorganisationer och näringsliv. Mot denna bakgrund instämmer utskottet också i vad som sägs i motion Ub225 yrkande 2 (m) om att högskoleutbildade utrikes födda löper risk att fastna i grundläggande utbildning. Integrationsverkets *Rapport Integration 2005* visar att andelen akademiker bland utländska medborgare är högre i Sverige än i flera av de länder som aktivt försöker rekrytera högutbildad arbetskraft, detta trots att Sverige inte har särskilda program för att rekrytera högt utbildad arbetskraft från andra länder. Enligt Integrationsverket fanns det i Sverige år 2002 ca 30 000 utrikes födda akademiker som inte hade ett arbete som motsvarade deras utbildning. Utskottet anser att detta kan beskrivas som ett slöseri med kompetens. Som motionären framhåller visar Integrationsverkets redovisning hur avgörande de första åren på arbetsmarknaden ofta är. Utrikes födda akademiker som börjar sin karriär på den svenska arbetsmarknaden med ett lågkvalificerat arbete löper risk att fastna i mindre kvalificerade yrken även på lång sikt.

Utskottet kan inte dra någon annan slutsats än att det även i detta avseende är tydligt att det behövs en översyn av den hittills förda integrationspolitiken. Invandrade personer måste respekteras som individer och inte betraktas som ett homogent kollektiv. Politiken måste syfta till att frigöra människornas inneboende kraft och bryta det utanförskap som tyvärr har fått fotfäste i vårt land.

Utskottet noterar i detta sammanhang också att statsrådet Sabuni i sitt interpellationssvar (2006/07:114) uttryckligen nämnt flera av de punkter som motionärerna framhåller, t.ex. vikten av att påskynda arbetsmarknadsinträdet för nyanlända invandrare, att introduktionsprogrammen ses över och ges en närmare koppling till arbetsmarknaden, att undervisning i svenska ska kunna ske parallellt med praktik eller arbete och att introduktionen anpassas till den invandrades specifika bakgrund och förutsättningar.

Av central betydelse är också att det allmänt sett måste bli lättare att få ett jobb. Utskottet vill här särskilt framhålla bestämmelserna om nystartsjobb som gäller fr.o.m. den 1 januari 2007 (prop. 2006/07:7, bet. 2006/07:SkU3, rskr. 2006/07:42). Nystartsjobben gör det lättare för en rad grupper som av olika skäl står långt utanför arbetsmarknaden att få ett arbete. De ska bl.a. omfatta asylsökande som beviljats uppehållstillstånd, kvotflyktingar och dessa gruppers anhöriga under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats. I detta sammanhang ska även nämnas att AMS fortsättningsvis ska följa upp hur myndighetens riktlinjer för arbetsförmedlingens service till nyanlända invandrare använts för att säkerställa en mer enhetlig service i landet. En redovisning ska lämnas till Regeringskansliet senast den 8 augusti 2007.

Integrationspolitiken är en av vår tids stora politiska frågor, och ingen talar för att den kommer att minska i betydelse. Enligt Integrationsverket fortsätter Sveriges flyktingmottagande att öka, och enligt myndighetens beräkningar i januari 2007 kommer det under de närmaste fyra åren att behövas totalt över 100 000 introduktionsplatser i landets kommuner. Det är därför ytterst angeläget, både ur samhällets och ur den enskildes perspektiv, att integrationspolitiken får en ny inriktning.

Med hänvisning till det som framförts ovan avstyrker utskottet motionerna C359 yrkandena 5 och 6 (s) och Ub225 yrkande 2 (m).

Särskilda regionala insatser i integrationspolitiken

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas två motioner rörande särskilda regionala insatser i integrationspolitiken. Båda motionerna avstyrks, bl.a. med hänvisning till att regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration.

Motionerna

Lennart Pettersson (c) framhåller i motion A205 att den sociala situationen i stora delar av Landskrona, Malmö och Helsingborg är otillfredsställande. Många känner sig otrygga, vilket leder till ökad främlingsfientlighet. Motionären hävdar att dessa kommuner inte själva kan lösa den allvarliga situationen. Det finns därför skäl för regeringen att särskilt beakta situationen i de tre skånska kommunerna i det integrationspolitiska arbetet.

I motion A342 menar *Ameer Sachet m.fl. (s)* att staten i storstadsområdena har gjort betydande insatser för integration. I länen utanför storstadsområdena däremot har kommunerna i stor utsträckning tvingats genomföra integrationsinsatser utan direkt statligt stöd. Det är allvarligt eftersom de senaste årens invandring berör hela landet, också mindre kommuner, och behovet av kompetens för att stärka integrationen är starkt. Det är motionärernas uppfattning att det är nödvändigt med en översyn av organisationen av integrationsarbetet på regional och nationell nivå, och att länsstyrelserna bör ges tillgång till en länsexpert för integrationsfrågor genom en omfördelning av resurser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill i likhet med motionärerna framhålla kommunernas och regionernas betydelse för integrationsarbetet. Utskottet kan även instämma i att integrationspolitiken berör hela landet, även om integrationens största problem ofta återfinns i storstadsområdena. Det arbete som bedrivs lokalt och regionalt utgör integrationspolitikens själva grund, och det bör därför ges förutsättningar att fungera väl.

Med detta sagt vill utskottet med anledning av motion A342 (s) samtidigt understryka att den svenska integrationspolitikens misslyckande tyder på att det inte är en utbyggd byråkrati och administrativa sårbarheter i sig som leder till en lyckad integration. För en sådan krävs framför allt en väl fungerande arbetsmarknad, ett gott företagsklimat, en politik mot bidragsberoende och ett samhälle där det kostar att diskriminera. Utskottet vill påminna om att det redan i dag finns former för samverkan och nätverk där kommuner och landsting kan ingå. Ett sådant exempel är den centrala

överenskommelse om utveckling av introduktionen för flyktingar och andra invandrare som slöts 2001, på initiativ av Integrationsverket. Utöver Integrationsverket ingår AMV, Migrationsverket, Sveriges Kommuner och Landsting, Skolverket och Myndigheten för skolutveckling. En överenskommelse av detta slag bör, enligt utskottets mening, ge goda möjligheter till ömsesidigt utbyte av den kunskap och de erfarenheter som finns på både central och regional nivå. Utskottet vill också nämna det arbete där Integrationsverket i samarbete med Arbetslivsinstitutet, AMS, Glesbygdverket, Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) och Verket för näringslivsutveckling (Nutek) och några pilotlän ska utveckla metoder och verktyg för att öka genomslaget för integration, mångfald och arbete mot diskriminering i det regionala utvecklingsarbetet. Nutek ska bl.a. koordinera uppdraget och svara för en gemensam avrapportering.

Med anledning av det som sägs i motion A205 (c) om situationen i tre skånska kommuner vill utskottet uppmärksamma att regeringen har tecknat lokala utvecklingsavtal för 2007, eller kommer att erbjuda möjligheten, med 25 svenska kommuner, och bland dessa återfinns såväl Malmö som Helsingborg och Landskrona. Statens och kommunernas samverkan syftar till att bryta människors utanförskap och utbredningen av utanförskapsområden, genom att öka sysselsättningen, minska bidragsberoendet och stimulera den lokala och regionala tillväxten. Storstadsdelegationen överlämnade i januari 2007 sin årsrapport för 2006 till det ansvariga statsrådet Sabuni. I detta sammanhang finns även skäl att påminna om att schablonersättningen till kommunerna för mottagande av nyanlända flyktingar och skyddsbehövande i övrigt höjts från 2007.

Utskottet vill med anledning av de båda motionerna också hänvisa till att regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration. Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrker utskottet motionerna A205 (c) och A342 (s).

Tolk- och översättningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas två motioner rörande tolk- och översättningsfrågor. Båda motionerna avstyrks bl.a. med hänvisning till att regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration.

Bakgrund

Samhällsinformation ingick fram till den 1 juli 2006 som en del i språkutbildningen svenska för invandrare (sfi). I samband med riksdagens beslut att ge sfi en tydligare inriktning mot språkinläring framhöll utbildningsutskottet att även om kommunerna själva bestämmer hur den grundläggande

samhällsinformationen ska förmedlas, så är det viktigt att kommunerna även fortsättningsvis erbjuder de studerande inom sfi samhällsinformation (prop. 2005/06:148, bet. 2005/06:UbU22, rskr. 2005/06:313).

Motionerna

Göran Lindblad (m) menar i motion A222 att tolk- och översättningstjänster är en nödvändig förutsättning för att invandrare som inte kan svenska ska kunna delta i det svenska samhället. Sverige ställer inte krav på språkkunskaper för medborgarskap, och följden är att Sverige har många svenska medborgare som inte kan svenska. Bland dem som behöver tolk i kontakten med landets myndigheter finns därför också svenskar, vilket medför stora kostnader för staten. Motionären understryker att det är en självklar rättighet att använda tolk, men att tolkservice måste ha vissa ekonomiska ramar och inte alltid betalas av staten. En svensk medborgare bör klara sig utan tolk, och tolkservice ska därför inte betalas med statliga medel för den som erhållit svenskt medborgarskap. Lagen bör dock utformas så att det görs undantag för minderåriga, äldre och handikappade medborgare.

Också i motion A223 framhåller *Göran Lindblad (m)* språk som nyckeln till aktivt deltagande i samhällslivet. Eftersom det tar lång tid att lära sig ett språk ordentligt, kan en invandrare inte delta i samhällslivet förrän två till fem år efter sin ankomst till landet. Sfi erbjuder alla, men ger i allmänhet inte så goda språkkunskaper att eleverna efter avslutad utbildning kan ta sig in på arbetsmarknaden. De som kommer till Sverige har fortfarande mycket begränsad tillgång till information om landet på det egna språket, och mycket stora resurser läggs på översättning och tolkning. Ett centraliserat informationscentrum för invandrare (ICI) skulle kunna hjälpa invandrare att få nödvändig information om det svenska samhället – sina rättigheter, skyldigheter och möjligheter – på det egna språket eller på lätt svenska.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärens uppfattning att kunskaper i svenska med få undantag är avgörande för att vinna inträde på den svenska arbetsmarknaden och i samhället i stort. Frågan om hur nyanlända ska kunna nås med information om det svenska samhället har varit och är central för integrationspolitiken. Den behandlas i betänkandet av Utredningen om flyktingmottagande och introduktion (SOU 2003:75). Som ovan nämnts har utskottet under hand erfarit att regeringen under våren 2007 har för avsikt att besluta om direktiv till en ny statlig utredning rörande bl.a. introduktionen av nyanlända. Utskottet bedömer att frågor om tolkservice och översättningstjänster, i den mån de bedöms som relevanta, kommer att kunna behandlas inom ramen för utredningen. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna A222 (m) och A223 (m).

Diskrimineringens samhällskostnader

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas en motion rörande behovet av en utredning om diskrimineringens samhällskostnader. Motionen avstyrks, bl.a. med hänvisning till pågående beredningsarbete inom Regeringskansliet. Jämför reservation 5 (mp).

Bakgrund

I den statliga utredningen *Det blågula glashuset – strukturell diskriminering i Sverige* (SOU 2005:56) föreslogs att Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (kommittédir. 2004:54, 2006:67) skulle få ett tilläggsuppdrag att utreda den samhällsekonomiska kostnaden för etnisk diskriminering. Något tilläggsdirektiv med denna innebörd gavs inte av den dåvarande regeringen.

Motionen

Karla López m.fl. (mp) menar i motion A234 att frågan om hur mycket invandring, invandrare och integration kostar samhället är fel ställd. Den relevanta frågan är i stället hur mycket arbetsgivarnas, fackens, politiker- och tjänstemännens diskriminering kostar samhället. Det kan t.ex. röra sig om kostnaden för att en individ av ovidkommande skäl förhindras att uppnå sin fulla potential, eller kostnaden för ohälsa, för bristande tillit till polis- och rättsväsen eller andra samhällsinstitutioner. Den bristande medvetenheten om dessa samhällsekonomiska kostnader bland samhällets makt-havare gör att det behövs en utredning om hur mycket diskrimineringen av invandrare kostar samhället. Om denna kostnad tydliggörs skulle det bidra till en bredare förståelse för behovet av att synliggöra och motverka diskriminering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att all etnisk diskriminering är oacceptabel och måste bekämpas med kraft. Arbetet med att motverka och förebygga diskriminering måste ske genom en rad olika insatser på alla nivåer och inom olika delar av samhället. Utskottet har under hand inhämtat att betänkandena från de två statliga utredningarna om strukturell diskriminering bereds inom Regeringskansliet. Detsamma gäller Diskrimineringskommitténs slutbetänkande (SOU 2006:22), och enligt budgetpropositionen för 2007 avser regeringen att föreslå att de olika diskrimineringslagarna samordnas till en gemensam lagstiftning och att Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Handikappombudsmannen (HO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO)

slås samman till en myndighet. Detta ligger i linje med vad Diskrimineringskommittén föreslår. Regeringen avser att återkomma i frågan under 2007 (prop. 2006/07:1 utg.omr. 14, anslaget 24:1 Jämställdhetsombudsmanen). Utskottet vill också påminna om att riksdagen ökade DO:s anslag med sammanlagt 13 miljoner kronor för 2007 (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07: AU5, rskr. 2006/07:87–88). Med anledning av motionen vill utskottet framhålla att den etniska diskriminering som uppenbarligen förekommer måste bekämpas kraftfullt. Det torde dock vara svårt, för att inte säga omöjligt, att avgöra diskrimineringens samhällskostnader. Utskottet anser att det avgörande för att motverka diskriminering i stället är en tydlig och verksam politik på området, t.ex. genom en sammanhållen diskrimineringslagstiftning och genom att skadestånden vid diskriminering är kännbara. Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motion A234 (mp).

Frågor om integration och kvinnor med invandrarbakgrund

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas sex motionsyrkanden som rör frågor om integration och kvinnor med invandrarbakgrund. Samtliga motionsyrkanden avstyrks, bl.a. med hänvisning till den handlingsplan som utgör ett av underlagen för insatserna mot diskriminering under de närmaste åren. Jämför reservation 6 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet menar i motion A267 yrkande 6 att den grupp som utsätts för flest former av diskriminering på arbetsmarknaden är invandrade kvinnor. De fungerar som en buffert på arbetsmarknaden, inte minst för att utföra lågavlönade arbetsuppgifter. I samhällsdebatten har många hänvisat till kulturella skillnader som förklaring till att invandrade kvinnor i högre grad än den övriga befolkningen uppvisar sjukfrånvaro och är förtidspensionerade. Men en rapport från Arbetslivsinstitutet (2006) fastställer att orsaken är att dessa kvinnor har lågbetalda lågstatusyrken utan möjlighet att byta arbete eller att få kompetensutveckling. En del har flera arbeten för att få ekonomin att gå ihop. Diskriminering på arbetsmarknaden är ytterligare en förklaring. Vänsterpartiet menar att det behövs intensifierade insatser för att stödja invandrade kvinnors inträde på arbetsmarknaden och att regeringen bör återkomma med ett handlingsprogram och en samlad strategi för att stärka utlandsfödda kvinnors ställning i arbetslivet.

Liknande synpunkter framförs även i motion A270 yrkande 19. Vänsterpartiet menar att dessa kvinnor även fortsättningsvis kommer att segregeras, lönediskrimineras och tvingas till sämre arbetsvillkor och sämre

anställningstrygghet om inte integrationspolitiken ges en medveten och tydligt feministisk inriktning. Vänsterpartiet föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utarbeta ett samlat handlingsprogram för att öka möjligheterna för kvinnor med utländsk bakgrund att komma in på arbetsmarknaden. I samma motion, yrkande 20, framhåller Vänsterpartiet därutöver att AMS bör ges ett förtydligt uppdrag i regleringsbrev, inklusive krav på återrapportering, att utveckla metoder för att dess verksamhet också ska inriktas gentemot kvinnor med utländsk bakgrund.

Att vara invandrare och lesbisk eller bisexuell kvinna i Sverige är liktydigt med att vara utsatt för ett tredubbelt förtryck, framför *Birgitta Ohlsson och Barbro Westerholm (båda fp)* i motion A286 yrkandena 1–3. Gruppen är ännu mer osynliggjord än homo- och bisexuella invandarmän. Ett sätt att arbeta mot osynliggörandet är att lyfta fram lesbiska och bisexuella invandrarkvinnor inom organisationer som arbetar för homo- och bisexuellas rättigheter. Ett annat är att främja projekt med syfte att synliggöra lesbiska och bisexuella kvinnor inom organisationer som arbetar för invandrare. Stöd och resurser skulle kunna underlätta situationen och ge dessa kvinnor bättre livsvillkor. Det är också svårt att finna forskning om lesbiska och bisexuella kvinnor som tillhör etniska minoriteter, och därför finns alltför lite kunskap om dessa kvinnors behov och levnadsvillkor, kunskap som är en förutsättning för att insatser för dessa kvinnor ska kunna utformas så väl som möjligt. Motionärerna föreslår att riksdagen gör ett tillkännagivande till regeringen om detta.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av såväl motionerna A267 (v) och A270 (v) som motion A286 (fp) vill utskottet ansluta sig till motionärernas uppfattning att många invandrarkvinnor befinner sig i en utsatt ställning. Utskottet vill därför framhålla att problem av liknande slag uppmärksammas i *En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009* (regeringens skr. 2005/06:95). Av budgetpropositionen framgår att handlingsplanen utgör ett av underlagen för insatserna mot diskriminering under de närmaste åren. Utskottet vill också hänvisa till sitt ställningstagande på jämställdhetspolitikens område hösten 2006 och påminna om att riksdagen då godkände en ökning av ramanslaget Särskilda jämställdhetsåtgärder med ca 400 miljoner kronor (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:AU5, rskr. 87–88).

Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att föreslå ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen i dessa frågor. Utskottet avstyrker därför motionerna A267 yrkande 6 (v), A270 yrkandena 19 och 20 (v) och A286 yrkandena 1–3 (fp).

Invandrarorganisationer

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas en motion rörande invandrarorganisationernas förutsättningar. Motionen avstyrks, bl.a. med hänvisning till att regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration. Jämför reservation 7 (s).

Bakgrund

Integrationsverket disponerar medel för stöd till organisationer som främjar integration enligt förordningen (2000:216) om statsbidrag till organisationer som främjar integration. Riksdagen godkände den 21 december 2006 att Integrationsverket ska avvecklas per den 1 juli 2007 (prop. 2006/07:1, bet. 2006/07:AU5, rskr. 87–88).

Motionen

Sinikka Bohlin och Raimo Pärssinen (s) framhåller i motion A278 att organisationsstödet i alltför stor utsträckning påverkas av den allmänna debatten. Frågor som inte får plats där löper risk att bli glömda, vilket är fallet just i fråga om stödet till invandrarorganisationer, vilket kommit i skuggan av de förvisso beaktansvärda insatserna mot rasism och främlingsfientlighet. Motionärerna understryker att integrationspolitiken inte bara är en kamp mot främlingsfientlighet, utan också ett hänsynstagande till att människor har behov av avkoppling och av att ägna sig åt olika typer av fritidsaktiviteter, och detta även i sammanhang där det egna modersmålet talas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla hur viktigt det är att öka alla människors makt att påverka såväl sin vardag som samhället i stort. Föreningslivet har här en viktig roll att spela. Goda förutsättningar måste ges föreningslivet för att skapa den tillit och trygghet som ger människor möjlighet att växa. Detta sker bl.a. genom att det finns gott om mötesplatser där människor kan samlas och föra samtal, förkovra sig tillsammans med andra eller ägna sig åt sina fritidsintressen. Utskottet utgår från att även frågan om stödet till invandrarorganisationer kan utgöra en del av de förslag till framtida inriktning för integrationspolitiken som regeringen avser att återkomma med. Utskottet avstyrker därför motion A278 (s).

Insatser i arbetet mot främlingsfientlighet

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas två motionsyrkanden rörande insatser i arbetet mot främlingsfientlighet. Båda avstyrks, bl.a. med hänvisning till befintligt utredningsarbete och pågående utbildningsinsatser för att motverka främlingsfientlighet. Jämför reservationerna 8 (s) och 9 (v).

Motionerna

Vänsterpartiet skriver i motion A270 yrkande 51 att rasistiska brott är samlingsbenämningen för sådana brott som riktas mot offrets hela etniska, nationella och kulturella bakgrund. Att öka rättsväsendets kunskaper om rasistiska brott är en mycket viktig uppgift. För att samhället ska kunna stödja den grupp som utsatts för denna typ av brottslighet krävs att utbildningsinsatserna när det gäller rasistisk såväl som s.k. vit-makt-relaterad brottslighet intensifieras hos samtliga relevanta myndigheter och instanser.

Kent Härstedt m.fl. (s) menar i motion A289 att Sverigedemokraternas växande framgångar de senaste valen innebär att frågan bör ställas vad vi kan göra för att förhindra de främlingsfientliga strömningarnas utbredning i landet. Det bör därför tillsättas en parlamentarisk kommitté som får i uppdrag att brett och förutsättningslöst arbeta med att finna vägar för att minska utbredningen av rasism, främlingsfientlighet och främlingsrädsla.

Utskottets ställningstagande

Med anledning av motion A289 (s) vill utskottet anföra följande. Utskottet delar motionärernas uppfattning att rasism och främlingsfientlighet bör bekämpas. Det pågår också ett arbete för att skapa debatt kring och stimulera det offentliga samtalet om viktiga frågor rörande demokratins funktionssätt och dess värden. Här vill utskottet t.ex. nämna den omfattande utredningen om den svenska demokratin (kommittédnr. 2004:96), liksom att det av budgetpropositionen framgår att skrivelsen *En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009* (regeringens skr. 2005/06:95) utgör ett av underlagen för insatserna mot diskriminering under de närmaste åren. Utskottet finner därför inte skäl att ställa sig bakom motion A289 (s).

Utskottet instämmer i vad som i motion A270 yrkande 51 (v) anförts om betydelsen av att de anställda inom rättsväsendets olika myndigheter har hög kompetens. Utskottet kan konstatera att det görs en lång rad insatser för integration i rättsväsendet. Till exempel har Åklagarmyndigheten i uppdrag att säkerställa att åklagarnas brottsbekämpning effektiviseras vad gäller brott med rasistiska, främlingsfientliga, antisemitiska, islamofobiska eller homofobiska inslag samt olaga diskriminering. Rikspolisstyrelsen ska

redovisa myndighetens brottsförebyggande arbete och insatser för kvalitets-
höjning av brottsutredningen beträffande dessa brott, och Brottsofferfonden
har fått i uppdrag att prioritera bl.a. verksamheter som riktar sig till offer
för denna typ av brott. Brottsförebyggande rådet (Brå) har fr.o.m. 2006
ansvar för statistikföring beträffande s.k. hatbrott. År 2003 upprättade
Rikspolisstyrelsen, Riksåklagaren, Domstolsverket och Kriminalvårdsstyrel-
sen särskilda kompetensstrategier i diskrimineringsfrågor. Särskilda rekryte-
ringskampanjer har riktats till personer med annan etnisk eller kulturell
bakgrund än den svenska, och liknande har genomförts av Åklagarmyndig-
heten och inom Sveriges Domstolar. Vidare har det inom polisen anställts
ett antal personer med polisbakgrund från andra länder. Myndigheterna
bedriver också ett arbete för att medvetandegöra personalen om orsakerna
till diskriminerande beteenden och om att sådana beteenden kan finnas
också i den egna verksamheten, och det har genomförts utbildning om den
gällande diskrimineringslagstiftningen. Inom Sveriges Domstolar ingår frå-
gor om diskriminering bl.a. i den återkommande obligatoriska utbildningen
för ordinarie domare. Inslag av mångfaldsfrågor ingår också i en rad andra
utbildningar för domstolspersonalen. Utskottet kan därför konstatera att det
inom rättsväsendets myndigheter genomförs ett stort antal åtgärder för att
öka kompetensen på området. Utskottet finner mot denna bakgrund inte
anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i dessa frågor och
avstyrker motionerna A270 yrkande 51 (v) och A289 (s).

Integrationsprojekt riktade till segregerade bostadsområden

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas ett motionsyrkande om särskilda integra-
tionsprojekt i Sveriges kommuner. Motionsyrkandet avstyrks,
bl.a. med hänvisning till att regeringen avser att återkomma med
förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integ-
ration. Jämför reservation 10 (v).

Motionen

I motion A270 yrkande 25 av *Vänsterpartiet* framförs att en av integrations-
politikens grundläggande uppgifter är att bryta etniskt segregerade bostads-
områden, och insatser med det syftet bör därför även riktas mot sådana
verkligt segregerade områden som icke-marginaliserade miljöer av typen
Östermalm, Askim och Limhamn utgör. Kommunerna bör åläggas att
genomföra sådana projekt.

Utskottets ställningstagande

I slutbetänkandet av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (SOU 2006:79) föreslås bl.a. att kommuner åläggs att genomföra integrationsprojekt riktade till icke-marginaliserade och icke-stigmatiserade bostadsområden för att höja kunskapen om segregationens mekanismer och konsekvenser för hela samhället. Enligt vad utskottet inhämtat bereds utredningens förslag för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringens beredning bör inte föregripas. Därmed avstyrker utskottet motion A270 yrkande 25 (v).

Mål och indikatorer i integrationspolitiken för äldre

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet behandlas ett motionsyrkande rörande mål och indikatorer i integrationspolitiken för äldre. Det avstyrks med hänvisning till att regeringen avser att återkomma i den mån den bedömer att indelning i politikområden eller mål för politikområden bör ändras. Jämför reservation 11 (v).

Bakgrund

De nuvarande målen för integrationspolitiken fastställdes av riksdagen hösten 1997 (prop. 1997/98:16, bet. 1997/98:SfU6) och kompletterades 2001 (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:SfU2) och 2002 (prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:SfU2). Integrationspolitikens mål är enligt dessa beslut: lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund och en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för. Den förra regeringen konkretiserade de tre målen i 24 uppföljningsbara mål inom olika områden. Ett särskilt mål för jämförelsen mellan äldre med svensk respektive utländsk bakgrund saknas i dag.

Motionen

Vänsterpartiet menar i motion A270 yrkande 44 att regeringen, för att understryka behovet av att minska klyftorna mellan äldre med svensk respektive utländsk bakgrund, i arbetet med att utveckla mål och indikatorer för integrationspolitiken bör använda målet: "Skillnaden i pensionsutfall mellan utrikes födda pensionärer jämfört med pensionärer som är födda i Sverige skall minska."

Utskottets ställningstagande

Det framgår av budgetpropositionen för 2007 att regeringen avser att återkomma med förslag till framtida inriktning för politiken och åtgärder för integration. Utskottet utgår från att regeringen återkommer vid senare tillfälle i den mån det bedöms att indelningen i politikområden eller mål för politikområden bör ändras. Utskottet avstyrker därför motion A270 yrkande 44 (v).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Insatser för nyanlända invandrare, punkt 1 – motivering- en (s)

av Sven-Erik Österberg (s), Sylvia Lindgren (s), Maria Öberg (s),
Luciano Astudillo (s), Ann-Christin Ahlberg (s) och Patrik Björck (s).

Ställningstagande

Vi anser att framställningen från Riksrevisionens styrelse ger ytterligare stöd åt Socialdemokraternas kritik av regeringens val att brådstörtat lägga ned Integrationsverket. Den granskning från Riksrevisionen som framställningen hänvisar till rör visserligen den förra regeringens ansvar, men styrelsens beslut att göra en framställning tyder på att den inte anser att problemen upphör genom regeringsskiftet i sig eller i och med Integrationsverkets nedläggning. Vi utesluter inte att det kan ha funnits brister i den tidigare integrationspolitiken, och den förra regeringen tillsatte också en integrationspolitisk kommitté (kommittédir. 2005:94), vars uppdrag bl.a. var att föreslå hur myndigheternas ansvar för integrationspolitikens genomförande kan bli tydligare, hur deras ansvar kan samordnas bättre och hur man bäst tillgodoser behovet av systematisk kunskapsuppbyggnad och samlad uppföljning och utvärdering på området. Dessvärre valde den nya regeringen i höstas att lägga ned utredningen, trots att den hade att behandla ett antal av de frågor som Riksrevisionen framhåller som problematiska. Möjligheten att få ett sakligt underbyggt svar på följande brådskande frågor fördröjs därmed ytterligare.

För det första anser Riksrevisionen i sin granskning att regeringen bör förtydliga uppdragen till myndigheterna så att man klargör ansvarsfördelning, villkor för samverkan och målgrupper för myndigheternas insatser. För det andra finner Riksrevisionen att Integrationsverket bör kontrollera kommuners rätt till statlig ersättning och dessutom upprätta innehållsmässiga krav på introduktionsplaner. För det tredje konstaterar Riksrevisionen att Integrationsverket har presenterat generella slutsatser om vad som utmärker en god introduktion men att verket saknar tillräcklig kännedom om hur insatser bedrivs i enskilda kommuner och hur en framgångsrik introduktion kan åstadkommas i kommuner med skilda förutsättningar. Integrationsverket har inte heller kunskap om hur individers förutsättningar och kommunernas insatser påverkar introduktionens utfall i termer av sysselsättning och andra levnadsvillkor. För det fjärde, slutligen, anser Riksrevisionen i sin granskning att regeringen bör se över nuvarande reglering av

ersättningen till kommunerna för flyktningmottagande och därmed klargöra statens respektive kommunens åligganden. Vi socialdemokrater är kritiska till att regeringen inte omgående tar itu med dessa ytterst viktiga och brådskande frågor, i synnerhet som beslutet att avveckla Integrationsverket inte löser de problem Riksrevisionen pekar på, utan tvärtom förvärrar dem.

Nedläggningen innebär att den centrala sammanhållande förvaltningsmyndigheten på ett komplicerat politikområde försvinner. Det innebär att samlad kunskap och erfarenhet skingras och att upparbetade och värdefulla kontakter kan spolieras. Vi tolkar nedläggningen som att politikområdet inte har samma tyngd som tidigare. Det kan inte nog understrykas att det ställs höga krav på tydlig styrning från regeringens sida, så att det klargörs hur och genom vilka organ de uppgifter som Integrationsverket tidigare fullgjort fortsättningsvis ska skötas. Regeringens egen utredare pekar på att en avgörande förutsättning för att politiken ska få genomslag är att respektive myndighet tar ansvar för att verkligen införliva de integrationspolitiska målen med den egna verksamheten. Om myndigheterna får en rad skilda uppdrag finns en större risk att tvärsektoriella frågor, som integration, åsidosätts än om myndigheterna har ett mera specificerat och koncentrerat uppdrag som uppfattas som deras kärnuppgift. Även Statskontoret och Stockholms centrum för forskning om offentlig sektor (Score) har i analyser genomförda på uppdrag av Integrationspolitiska kommittén pekat på svårigheterna med styrning av tvärsektoriella frågor. Regeringens utredare anser mot denna bakgrund att regeringen efter nedläggningen av Integrationsverket genom instruktion och regleringsbrev måste tydliggöra berörda myndigheters uppdrag, ansvar, medelstilldelning och uppföljning.

Riksrevisionens styrelse hänvisar bl.a. till oklarheter i ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter. Vi anser att om ansvarsfördelningen var oklar när granskningen genomfördes, blir den än mer så när myndigheten med huvudansvar för integrationspolitiken avvecklas. Riksrevisionen pekar dessutom på att AMS på många sätt brister vad gäller arbetet för integration. Till detta ska läggas att AMV, en myndighet vars relativa ansvar kan förmodas öka när Integrationsverket försvinner, samtidigt ska reformeras och dessutom fick se sitt förvaltningsanslag kraftigt beskuret hösten 2006.

Det samlade ansvaret för generell uppföljning respektive kunskapsuppbyggnad inom politikområdet kommer enligt utredningsförslaget inte att övertas av någon annan enskild myndighet. Risken är stor att olika system för uppföljning inte kommer att vara samordnade och att kommuner, forskare och myndigheter som i dag vänder sig till Integrationsverket för att ta del av den kunskap som verket under flera år har byggt upp förlorar en tydlig kontaktyta. Vi socialdemokrater utgår från att de svårigheter som Integrationsverket enligt Riksrevisionen hade med att tillgodose och motvara kommunernas behov av och förväntningar på kunskapsspridning och stöd, kommer att bli ännu större när kunskapsförmedlingen nu decentraliseras.

Vi socialdemokrater är också djupt oroade över vad nedläggningen innebär för Sveriges möjligheter att delta i samtal och samverkan om integrationsfrågor på internationell nivå. Regeringens särskilda utredare föreslår att verkets engagemang i internationella forum avvecklas, vilket innebär att Sverige fr.o.m. den 1 juli i år förlorar ett språkrör – såväl globalt, som inom EU, Europarådet och Norden.

Tidpunkten för avvecklingen kunde inte ha varit sämre. Flyktingströmmarna till Sverige når högre nivåer än på många år, och prognoserna visar att behovet av introduktionsplatser för nyanlända de närmaste åren kommer att ligga på en lika hög nivå som 2006. De prognoser som regeringens utredare utgick från visade sig vara alltför lågt ställda och är redan inaktuella. Detta är synnerligen allvarligt eftersom det innebär att analysen med stor sannolikhet och i väsentliga delar utgår från ett avsevärt lägre behov av introduktionsplatser än vad som faktiskt kommer att krävas.

Det har varit Integrationsverket som svarat för att förhandla med kommunerna så att dessa ordnar introduktionsplatser för nyanlända. Regeringens utredare föreslår att ansvaret för att upprätta introduktionsavtal med kommunerna förs över till Migrationsverket, men det framstår som högst osäkert om ansvaret åtföljs av tillräckliga resurser. Allt detta sker i en situation då svenska kommuner hävdar att de redan tangerar gränsen för vad de praktiskt förmår i form av flyktingmottagande.

Vi påtalade redan i höstas den anmärkningsvärda ordningen i regeringens beredning av frågan. Riksrevisionens framställning ger ytterligare stöd för vår slutsats att beslutet om nedläggning borde ha föregåtts av en utredning. Det är vår uppfattning att de problem som redan fanns, förvärras genom avvecklingen.

I det läge som regeringen har försatt sig blir det än mer angeläget att i övervägandena om den framtida politiken på området ta fasta på de rekommendationer som förslagen i styrelsens framställning bygger på. Vikten av tydliga uppdrag och preciserade åligganden blir än mer framträdande. Det gör det också motiverat att riksdagen beslutar om tillkännagivanden till regeringen enligt förslagen i framställningen. Vi ansluter oss därför till vad Riksrevisionens styrelse framför om att regeringen bör förtydliga uppdragen till berörda myndigheter m.m. (punkt 1), se över nuvarande reglering av ersättningen till kommunerna för flyktingmottagande och klargöra statens respektive kommunernas åligganden (punkt 2) och återkomma till riksdagen med en preciserad beskrivning av på vilket sätt det statliga åtagandet rörande introduktionen av nyanlända har förändrats (punkt 3).

Med hänvisning till vad som ovan anförts tillstyrker vi Riksrevisionens framställning RRS13 punkterna 1–3.

2. Insatser för nyanlända invandrare, punkt 1 – motivering- en (v)

av Kalle Larsson (v).

Ställningstagande

Riksrevisionens styrelses framställning ger fog för kritik mot såväl den tidigare socialdemokratiska regeringens politik inom det man kallat integrationsområdet som den nuvarande borgerliga regeringens. Den socialdemokratiska regeringens bristande förmåga att vidta de åtgärder som skulle ha kunnat skapa möjligheter för en värdig start i Sverige för den som invandrat är väl dokumenterad i Vänsterpartiets tidigare motioner och reservationer som förelagts riksdagen. Beträffande den borgerliga regeringen kan dess ansats hittills sammanfattas med att man lägger ned en rad intressenter med verksamhet inom området, men tycks oförmögen att komma med några egentliga insatser för att förbättra situationen. Vänsterpartiet vill i det sammanhanget rikta stark kritik mot det sätt den borgerliga regeringen avser att genomföra nedläggningen av Integrationsverket på. All kraft borde inriktas på att ge de nyanlända ett bra bemötande och en bra introduktion, och här ger Riksrevisionens styrelses framställning ett bidrag bland många till hur så skulle kunna ske. Hur de uppdrag och ansvarsområden som i dag åligger Integrationsverket ska fördelas och hanteras behöver med nödvändighet en noggrann beredning. Framför allt gäller detta de viktigaste uppgifterna, nämligen att hantera medel för kommunernas flyktingmottagande och kunskapsspridning. Den utredning som Justitiedepartementet genomfört i detta avseende har flera brister och saknar helt konsekvensanalys. Därför borde den förtida nedläggningen av Integrationsverket stoppas och utrymme ges att se till att dessa funktioner kan skötas på andra sätt. Integrationsverket borde först därefter avvecklas.

Vi vill särskilt framhålla att en förändrad introduktionsverksamhet måste bygga på rätten och inte minst möjligheten till arbete, bostad och utbildning på samma villkor som för den som sedan tidigare är bosatt i Sverige. Det är också avgörande att den enskildes egen initiativkraft och förmåga ges utrymme så att varje människa kan skapa sin egen framtid. Vi avvisar därför de krav på hårdare tag mot den enskilde genom exempelvis styrning av bostadsort som allt oftare presenteras i debatten.

Vi vill också betona det nationella ansvaret för asylpolitiken och riktar därför stark kritik mot att det fortfarande finns så många rika och välmående kommuner som inte tar emot några eller väldigt få flyktingar. Att flyktingar får vänta flera år på förläggningar på besked om uppehållstillstånd är redan det ett mycket allvarligt problem, att de sedan blir kvar på förläggningen när permanent uppehållstillstånd beviljats utan att få ta del av svenskundervisning och introduktionsprogram försvårar integrationen ytterligare. En del kommuner menar att de är för små för att kunna erbjuda ett väl fungerande mottagande. Men redan i dag väljer många små kommuner av ekonomiska och verksamhetsmässiga skäl nya samverkans-

former med andra. Därför bör samtliga kommuner åläggas att ta emot flyktingar. Vi anser att det finns skäl att lagstiftningsvägen reglera alla kommuners skyldighet att ta emot flyktingar och noterar med viss förvåning samtliga andra partiers motvilja mot sådana förslag. En sådan lagreglering innebär visserligen en begränsning av den kommunala självstyrelsen, men vi menar att det är dags att betrakta stödet till några av de mest utsatta i vårt samhälle, nämligen de nyanlända svenskarna, som en lika självklar kommunal skyldighet som stödet till alla andra. Självfallet bör kommunerna också få de erforderliga ekonomiska förutsättningarna för att ta detta ansvar, och regeringen borde därför återkomma med förslag till höjda kommunersättningar vid flyktmottagande.

Riksdagen bör göra tillkännagivanden till regeringen i enlighet med framställningen.

Med hänvisning till vad som ovan anförts tillstyrker jag Riksrevisionens framställning RRS13 punkterna 1–3.

3. Insatser för nyanlända invandrare, punkt 1 – motiveringen (mp)

av Ulf Holm (mp).

Ställningstagande

Jag anser, i enlighet med vad vi i Miljöpartiet tidigare framfört, att Integrationsverket bör avvecklas. Det arbete som myndigheten bedriver för nyanlända flyktingars etablering borde i stället överföras till en ny myndighet som arbetar med nyanlända invandrades etablering i Sverige och som stöder kommunernas flyktmottagande liksom kommunerna i deras arbete med att utveckla stödfunktioner till övriga nyanlända invandrade personer.

Den beredning som nu skett kring en nedläggning av Integrationsverket ger dock upphov till en del farhågor där behovet av en mer grundlig beredning, inbegripet en konsekvensanalys, tycks vara nödvändig. I detta läge är det t.ex. högst oklart hur en rad viktiga uppgifter som verket ansvarar för ska skötas efter myndighetens nedläggning, liksom hur ansvarsfördelningen ska se ut. Nedläggningen aktualiserar även frågan om hur flyktmottagandet är fördelat mellan landets kommuner, och jag anser att det kan finnas behov av att närmare se över hur kommunernas samlade ansvar för flyktmottagandet skulle kunna göras tydligare.

Ytterligare en fråga gäller vad nedläggningen av Integrationsverket kommer att innebära för Sveriges internationella engagemang på området. Enligt förslag från regeringens särskilda utredare avvecklas Integrationsverkets engagemang i internationella forum, vilket skulle innebära att Sverige förlorar ett viktigt språkrör på den internationella arenan. Från Miljöpartiets sida hade vi velat att dessa uppgifter hade förts över till annan myndighet, i stället för att avsluta dem som regeringen nu tycks vilja.

Jag anser att framställningen från Riksrevisionens styrelse pekar på några av de frågor som skulle behöva besvaras innan Integrationsverket läggs ned. Jag instämmer dock i att riksdagen bör göra tillkännagivanden till regeringen i enlighet med framställningen från Riksrevisionens styrelse.

Med hänvisning till vad som ovan anförts tillstyrker jag Riksrevisionens framställning RRS13 punkterna 1–3.

4. Nyanländas etablering i det svenska samhället, punkt 2 (s)

av Sven-Erik Österberg (s), Sylvia Lindgren (s), Maria Öberg (s), Luciano Astudillo (s), Ann-Christin Ahlberg (s) och Patrik Björck (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:C359 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 6 och
avslår motionerna

2006/07:C359 av Veronica Palm m.fl. (s) yrkande 5 och
2006/07:Ub225 av Elisabeth Svantesson (m) yrkande 2.

Ställningstagande

När det gäller frågan om insatser för nyanlända invandrare vill vi med anledning av motion C359 yrkande 6 framföra följande. De senaste tio åren har arbetslösheten bland utrikes födda minskat och fler och fler har fått arbete. Men sysselsättningen i denna grupp måste öka ännu mer. Alla som vill och kan jobba har rätt till ett arbete. Arbete skapar dessutom integration. Att få ett arbete – med arbetskamrater och nya arbetsuppgifter – är ofta det bästa sättet att lära känna Sverige. Vi vill därför att alla som kommer till Sverige som flyktingar så snart som möjligt ska få sysselsättning. För detta krävs en utvecklad samverkan mellan myndigheter och organisationer och insatser som gör det lättare att integrera språkstudier med praktikplats eller arbete. Även detta bör ges regeringen till känna.

Med hänvisning till vad som ovan anförts tillstyrker vi motion C359 yrkande 6.

5. Diskrimineringens samhällskostnader, punkt 5 (mp)

av Ulf Holm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A234 av Karla López m.fl. (mp).

Ställningstagande

Vi i Miljöpartiet menar att frågan om hur mycket invandring, invandrare och integration kostar samhället är felställd. Den relevanta frågan är i stället hur mycket arbetsgivarnas, fackens, politikernas och tjänstemännens diskriminering kostar. Det kan t.ex. handla om den kostnad som uppstår när individer av ovidkommande skäl förhindras att uppnå sin fulla potential eller kostnaden för ohälsa, för bristande tillit till polis- och rättsväsen eller andra samhällsinstitutioner. Samhällets olika makthavare verkar omedvetna om att de orsakar dessa samhällsekonomiska kostnader. Därför anser Miljöpartiet att det behövs en utredning om hur mycket diskrimineringen av invandrare kostar samhället. Ett tydliggörande av kostnaden skulle bidra till en bredare förståelse för behovet av att synliggöra och motverka diskriminering. Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därmed motion A234.

6. Frågor om integration och kvinnor med invandrarbakgrund, punkt 6 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:A267 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 6 och 2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 19 och 20 samt avslår motion 2006/07:A286 av Birgitta Ohlsson och Barbro Westerholm (båda fp) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Den grupp som diskrimineras, marginaliseras och osynliggörs mest av alla på arbetsmarknaden är kvinnor med utländsk bakgrund. Det gäller både kvinnor som kommit till Sverige under de senaste åren och kvinnor som varit i Sverige länge. Kvinnor i allmänhet, och invandrade kvinnor i synnerhet, fungerar som en buffert på arbetsmarknaden – inte minst för att utföra lågavlönade och lågkvalificerade arbetsuppgifter.

Invandrade kvinnor har också högre sjukfrånvaro och är oftare förtidspensionerade än den övriga befolkningen. I samhällsdebatten har många hänvisat till att detta beror på kulturella skillnader, men en rapport från

Arbetslivsinstitutet (2006) fastställer att orsaken är att dessa kvinnor hamnar i lågbetalda lågstatusyrken, utan möjlighet att byta arbete eller att få kompetensutveckling. En del har flera arbeten för att få ekonomin att gå ihop. Diskriminering på arbetsmarknaden är ytterligare en förklaring. I stället anges kulturella skillnader som orsak till dessa orättvisor, vilket är ett stort problem. Det är också de rådande föreställningarna om invandrade kvinnor som offer och isolerade, som förtryckta av sin kultur och sin man. Dessa föreställningar är en del av den strukturella rasismen och ligger till grund för och legitimerar diskriminering.

Kvinnor med utländsk bakgrund kommer även fortsättningsvis att segregeras, lönediskrimineras och tvingas till sämre arbetsvillkor och sämre anställningstrygghet om inte integrationspolitiken ges en medveten och tydligt feministisk inriktning. Arbetet med att stärka invandrade kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden måste utvecklas. Vänsterpartiet föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utarbeta ett samlat handlingsprogram för att öka möjligheterna för kvinnor med utländsk bakgrund att komma in på arbetsmarknaden.

Vi i Vänsterpartiet anser också att AMS bör ges ett förtydligat uppdrag i regleringsbrev, inklusive krav på återrapportering, att utveckla metoder för att dess verksamhet också ska inriktas gentemot kvinnor med utländsk bakgrund. Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därmed motionerna A267 yrkande 6 och A270 yrkandena 19 och 20.

7. Invandrarorganisationer, punkt 7 (s)

av Sven-Erik Österberg (s), Sylvia Lindgren (s), Maria Öberg (s), Luciano Astudillo (s), Ann-Christin Ahlberg (s) och Patrik Björck (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:A278 av Sinikka Bohlin och Raimo Pärssinen (båda s).

Ställningstagande

Det är sedan länge känt att föreningslivet har stor betydelse för folkhälsan. Friskvård, kulturaktiviteter, idrott, studiecirklar och allt man kan göra tillsammans ökar dessutom invandrarnas integration i det svenska samhället. För att bryta social isolering och koppla av från det tunga arbetet inom industrin har de gamla s.k. arbetskraftsinvandrarna som kom till Sverige från 1960-talet och framåt engagerat sig aktivt i föreningslivet, vilket varit till gagn för det egna modersmålet, men också för svensk kultur och idrott. I dag är många av dessa människor pensionärer, och betydelsen av den gemenskap som bara det egna modersmålet kan erbjuda har ökat.

Många har ett aktivt och krävande arbetsliv bakom sig, och vid föreningsträffarna ägnar man sig därför inte åt idrott i samma utsträckning som förr, utan snarare åt aktiviteter som matlagning, läsning, sång och musik. Det gemensamma modersmålet är ett viktigt inslag i denna samvaro. Det är angeläget att påminna om att integrationspolitik inte bara är kamp mot främlingsfientlighet, utan också innebär hänsyn till att människor har andra behov för sitt välbefinnande. Att invandrare på detta sätt umgås tillsammans på sitt modersmål utesluter naturligtvis inte att invandrarföreningar också medverkar till integration och till de mål som är allmänt ställda för föreningsverksamhet. Snarare utgör denna samvaro en positiv gemenskapsyttring som befrämjar invandrarnas integration i det svenska samhället. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna. Vi tillstyrker därmed motion A278.

8. Insatser i arbetet mot främlingsfientlighet, punkt 8 (s)

av Sven-Erik Österberg (s), Sylvia Lindgren (s), Maria Öberg (s), Luciano Astudillo (s), Ann-Christin Ahlberg (s) och Patrik Björck (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:A289 av Kent Härstedt m.fl. (s) och

avslår motion

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 51.

Ställningstagande

Valet 2006 innebar att Sverigedemokraterna (SD) ännu en gång ökade kraftigt. Även om de eftersträlvade riksdagsplatserna uteblev är det kommunala och regionala genombrottet ett faktum. Det råder inget tvivel om att SD är ett främlingsfientligt parti, vars framgångar främst bygger på att med förenkla och vinkla budskap underblåsa människors rädsla för invandring och invandrare.

Det viktiga nu är att utvärdera och analysera varför främlingsfientlighet och främlingsrädsla sprider sig i vårt samhälle och varför partier som exploaterar denna rädsla växer. Den centrala frågan måste vara: vad kan vi göra för att förhindra de främlingsfientliga strömningarnas utbredning i landet? Här har alla medborgare och seriösa politiska partier ett ansvar, både att ägna sig åt självrannsakan och att öppet diskutera vad vi i Sverige kan göra för att motverka främlingsfientlighetens framväxt.

Det bör därför tillsättas en parlamentarisk kommitté med uppdrag att brett och förutsättningslöst arbeta för att finna vägar för att minska utbredningen av rasism, främlingsfientlighet och främlingsrädsla. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Vi tillstyrker därmed motion A289.

9. Insatser i arbetet mot främlingsfientlighet, punkt 8 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 51 och

avslår motion

2006/07:A289 av Kent Härstedt m.fl. (s).

Ställningstagande

Rubriceringen rasistiska brott är en samlingsbenämning för en rad olika typer av brott som riktas mot enskilda personer på grund av deras etnicitet eller nationella ursprung. Denna form av hatbrott är det yttersta synliga uttrycket för den rasism som finns utbredd i samhället. Handlingen vid dessa brott riktar sig mot offrets hela bakgrund, kultur och arv. Att öka rättsväsendets kunskaper om rasistiska brott är en mycket viktig uppgift.

Antalet rasistiska brott ser ut att öka. Det kan röra sig om en stigande anmälningsbenägenhet, vilket tyder på ett stärkt medvetande om rätten till samhällets skydd. Men trots att denna brottstyp varit prioriterad i ett antal år ökar inte antalet dömda gärningsmän i motsvarande omfattning.

Det finns ett starkt samband mellan rasistiska brott och den s.k. vit-makt-relaterade brottsligheten. För att samhället ska kunna ta sitt ansvar för att stödja den brottsoffergrupp som utsatts för denna typ av brottslighet, krävs att utbildningsinsatserna vad gäller såväl rasistisk som vit-makt-relaterad brottslighet intensifieras hos samtliga relevanta myndigheter och instanser. Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därmed A270 yrkande 51.

10. Integrationsprojekt riktade till segregerade bostadsområden, punkt 9 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 25.

Ställningstagande

Med den nuvarande situationen med bostadsbrist i över 100 kommuner och omfattande bostadsrättsomvandlingar tillhör bostadsmarknaden fastighetsbolag och hyresvärdar. Detta gynnar inte människor med utländsk bakgrund. Många saknar ekonomiska möjligheter att skaffa en bättre bostad, andra har på grund av diskriminering sållats bort av banker, bostadsrättsföreningar och hyresvärdar.

Bostad och bostadsort ska vara ett val, men på grund av diskriminering och fattigdom fastnar människor på platser där de inte önskar bo. Ofta innebär det att de får sitt boende nedvärderat genom att omgivningen ger vissa områden en negativ stämpel, beroende på de boendes ursprung. Samtidigt utvecklas andra bostadsområden – innerstäder och rika villaförorter – till etniskt rena enklaver där människor med utländsk bakgrund stängs ute.

Det finns omfattande jämställdhetsforskning som visar att män väljer andra män när de anställer eller nominerar, därför att det är vad de känner igen. Sedan några år tillbaka finns en ökande mängd forskning som visar att liknande diskriminering kan skönjas riktad mot människor med utländskt ursprung. Grundläggande för integrationspolitiken är därför att bryta de etniskt verkligt segregerade bostadsområdena, av typen Östermalm, Askim och Limhamn, och att rikta ifrågasättandet mot dem som innehar positionerna och makten. De segregerade områdena har inte tillkommit genom brutal folkfördrivning, utan genom det strukturella förtryck som upprätthåller det svenska klassamhället och fördriver hundratusentals människor till arbetslöshet, maktlöshet och underordning.

Vänsterpartiet har under många år drivit frågan att det måste finnas en plan, på motsvarande sätt som när det gäller personer som invandrat till Sverige, för hur människor från dessa etniskt segregerade bostadsområden ska integreras. Utredningen om makt, integration och etnisk diskriminering lämnade i sitt slutbetänkande (SOU 2006:79) förslag om hur ett sådant arbete kan påbörjas. Vi i Vänsterpartiet anser att kommuner bör vara skyldiga att genomföra integrationsprojekt riktade till verkligt segregerade icke-marginaliserade bostadsområden. Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därmed motion A270 yrkande 25.

11. Mål och indikatorer beträffande äldre invandrare, punkt 10 (v)

av Kalle Larsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 44.

Ställningstagande

Flera av de förändringar som genomfördes i och med införandet av ett nytt pensionssystem har haft särskilt olyckliga konsekvenser för människor som kommit till Sverige sent i livet. Den s.k. intjänandetiden ändrades till 40 bosättningsår om man inte tidigare arbetat i Sverige, vilket har fått särskilt stora verkningar för personer som flyttat hit från utlandet. De som kommit till Sverige sent i livet hamnar på en absolut lägstanivå. Mot bakgrund av pensionsreformens skarpt negativa effekter för invandrade personer förhandlade Vänsterpartiet fram ett äldreförsörjningsstöd som är en behovsprövad statlig ersättning som omfattar alla över 65 år. Äldreförsörjningsstödet garanterar en skälig levnadsnivå för alla utan att göra åtskillnad mellan svenska och utländska medborgare. Vänsterpartiet vill understryka behovet av att finna lämpliga verktyg för att minska klyftorna mellan äldre med svensk respektive utländsk bakgrund. Därför bör regeringen i arbetet med att utveckla mål och indikatorer för integrationspolitiken uttryckligen använda målet: "Skillnaden i pensionsutfall mellan utrikes födda pensionärer jämfört med pensionärer som är födda i Sverige skall minska." Detta bör ges regeringen till känna. Jag tillstyrker därmed motion A270 yrkande 44.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2006/07:RRS13 Riksrevisionens styrelses framställning angående statliga insatser för nyanlända invandrare:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anført om att regeringen ska förtydliga uppdragen till berörda myndigheter i syfte att klargöra ansvarsfördelning, villkor för samverkan och målgrupper för myndigheternas insatser rörande nyanlända invandrare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anført om att regeringen ska se över nuvarande reglering av ersättningen till kommunerna för flyktningmottagande och därvid tydligare klargöra statens respektive kommunernas åligganden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anført om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en preciserad beskrivning av på vilket sätt det statliga åtagandet rörande introduktionen av nyanlända har förändrats.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:C359 av Veronica Palm m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att individuella handlingsplaner för att underlätta etablering måste tas fram för den som är nyanländ.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att underlätta för språkstudier som integreras med praktikplats eller arbete.

2006/07:Ub225 av Elisabeth Svantesson (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att högskoleutbildade utrikes födda bör ha särskilda vägledare eller coacher som tillsammans med den enskilde kan planera för en snabb etablering på arbetsmarknaden.

2006/07:A205 av Lennart Pettersson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om den sociala situationen i västra Skåne och behovet av integrationspolitiska åtgärder.

2006/07:A222 av Göran Lindblad (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att gratis tolkservice ej ska utgå till svenska medborgare.

2006/07:A223 av Göran Lindblad (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett informationscentrum för invandrare.

2006/07:A234 av Karla López m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning av den samhällsekonomiska kostnaden av etnisk diskriminering.

2006/07:A267 av Lars Ohly m.fl. (v):

6. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett handlingsprogram och en samlad strategi för att stärka utlandsfödda kvinnors ställning i arbetslivet.

2006/07:A270 av Lars Ohly m.fl. (v):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning med uppgift att utarbeta ett samlat handlingsprogram för att öka möjligheterna för kvinnor med utländsk bakgrund att komma in på arbetsmarknaden.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att AMS i regleringsbrev bör ges ett förtydligat uppdrag, inklusive krav på återrapportering, att utveckla metoder för att projektverksamhet såväl som ordinarie verksamhet ska inrikta även gentemot kvinnor med utländsk bakgrund.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommuner ska vara skyldiga att genomföra integrationsprojekt riktade till verkligt segregerade, icke-marginaliserade bostadsområden.
44. Riksdagen begär att regeringen i arbetet med att utveckla mål och indikatorer för integrationspolitiken uttryckligen använder målet: "Skillnaden i pensionsutfall mellan utrikes födda pensionärer jämfört med pensionärer som är födda i Sverige skall minska."
51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att intensifiera utbildningsinsatserna vad gäller rasistisk såväl som vitmakterelaterad brottslighet hos samtliga relevanta myndigheter och instanser.

2006/07:A278 av Sinikka Bohlin och Raimo Pärssinen (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det statliga stödet till invandrarorganisationer.

2006/07:A286 av Birgitta Ohlsson och Barbro Westerholm (båda fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om forskning om lesbiska och bisexuella invandrarkvinnors livsvillkor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om frivilligorganisationer som bedriver stödjande verksamhet för lesbiska och bisexuella invandrarkvinnor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om frivilligorganisationer som arbetar för invandrare.

2006/07:A289 av Kent Härstedt m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att finna vägar för att motverka rasism och främlingsfientlighet.

2006/07:A342 av Ameer Sachet m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om översyn av förutsättningarna för att inrätta länsexperter för integration.